भाविगमनके स्त्रियां ङीप् । "गम्यादीनामुपसंख्यानम्" वार्त्तिकोक्तेः आमगमीत्यादौ द्वितीयातत्समा० । छन्दस्त्वे ऽपि तद्योगे कर्म्मणि न षष्ठी आमं गमी ।

गमिष्ठ त्रि० अतिशयेन गन्ता-गन्तृ-अतिशायने इष्ठन् । गन्तृतमे । "किमङ्ग वा प्रत्यवर्त्ति गमिष्ठः" ऋ० १।११८।२ ।

गम्ब(न्ब) गतौ भ्वा० पर० सक० सेट् । गम्बति अगम्बीत् जगम्ब । नोपधत्वे क्विपि गनौ गनः । नोपधत्वे गमौ गम इति भेदः ।

गम्भन् त्रि० गम-बा० अन् भुगागमश्च । गम्भीरे "अपा गम्भनत्सोद महत्वा" यजु० १२।२० । "गम्भनृ गम्भनि गभीरे" वेददी० । वेदे सप्तमीलोपः ।

गम्भर न० गम-विच् गमं निम्नगतिं बिभर्त्ति भृ-अच् ह्रस्व० । उदके निघण्टुः । "इहन्तेव गम्भरेषु प्रतिष्ठाम्" ऋ० १०।१०६।८ । "गम्भरेषु गहनेषु जलेषु" भा० ।

गम्भारिका स्त्री गम-विच् गमं निम्नगतिं बिभर्त्ति-भृ-ण्वुल् कापि अत इत्त्वम् । (गाम्भार) वृक्षभेदे राजनि० ।

गम्भारी स्त्री गमं गतिभेदं बिभर्त्ति अच्, कं जलं बिभर्त्ति पृषो० कस्य ग इत्यन्ये उप० स० गौरा० ङीष् । (गाम्भार) वृक्षभेदे अमरः । गम्भार्याः फलं पुष्पं वा अण् तस्य लुपि प्रकृतिवद्भावता । गम्भारीतत्फले पुष्पे च स्त्री । "गम्भारी भद्रपर्णी च श्रीपर्णी मधुपर्णिका । काश्मीरी कश्मरी हीरा काश्मर्यः पीतरोहिणी । कृष्णवृन्ता मधुरसा महाकुसुदिकापि च । काश्मरी तुवरा तिक्ता वीर्योष्णा मधुरा गुरुः । दीपनी पाचनी मेध्या भेदनी श्रमशोथजित् । दोषतृष्णामसूलार्शोविषदाहज्वरापहा । तत्फलं वृंहणं वृष्यं गुरु केश्यं रसायनम् । वातपित्तहृद्वारक्तक्षयमूत्रविबन्धकृत् । स्वादु पाके हिमं स्निग्धं तुवरास्रं विबन्धकृत् । हन्याद्वाहृद्रपावातरक्तपित्तक्षतक्षयान्" भावप्र० ।

गम्भिष्ठ त्रि० गम्भन्+अतिशायने इष्ठन् टिलोपः । गम्भीरतमे । "अपा गम्भनत् सोदेति एतद्वापां गम्भिष्ठं यत्रैष एतत्तपति" शत० ब्रा० ७।५।१।८ ।

गम्भीर त्रि० गच्छति जलमत्र गम-ईरन् नि० भुगागमः । १निम्नस्थाने अगाधे, अमरः । "धृतगम्भीरखनीखनी निम" नैष० । २मन्द्रे शब्दे "स्निग्धगम्भीरनिर्घोषमेकस्यन्दनमास्थितौ" रघुः । ३गभीरार्थे च उणादि० । ४जम्बीरे, ५पद्मे, ६ऋग्मन्त्रभेदे च पु० । "स्वरे सत्त्वे च नाभौ च त्रिषु गम्भीरता शुभा ।

गम्भीरवेदिन् पु० गम्भीरं गहनं यथातथा वेत्ति विद-णिनि । "चिरकालेन यो वेत्ति शिष्यां परिचितामपि । गम्भीरवेदी विज्ञेयः स गजो गजवेदिभिः" राजपुत्रीयोक्तचिह्ने १गजे । "अङ्कुशं हिरदस्येव यत्ना गम्भीरवेदिनः" रघुः । गम्भीरवेदिनः पुरः कवलं करीन्द्रे" माघः । तच् । गम्भीरवेत्तृ "त्वग्भेदात् शोणितस्रावात् मांसस्य क्रथनादपि । आत्मानं यो न जानाति स स्यात् गम्भीरवेदिता" स्मृतगम्भीरोक्तचिह्ने गजे ।

गम्भीरिका स्त्री गम्भीर-स्वार्थे क संज्ञायां कन् वा कापि अ० इत्त्वम् । १गम्भीरायां नद्यां २नदीभेदे च । "कौहित्यः सिन्धुनदः सरयूर्गम्भीरिका रथाङ्गा च । गङ्गाकौशिक्याद्याः सरितो विदेहकाम्बोजाः" बृह० सं० १६अ० । ३नाड़ीभेदे "नाड्यो गम्भीरिका याश्च सद्यस्क्याश्चैव च" सुश्रुतः । ४वृष्टिरोगभेदे "हृताग्निमन्दो निमिषो वृष्टिर्गम्भीरिका च या" भावप्रः । तल्लक्षणं तत्रैव उक्तं यथा "वृष्टिर्विरूपा श्वसनोपसृष्टा सङ्कुच्यतेऽभ्यन्तरतश्च याति । रुजावगाढा च तमश्चिरोगं गम्भीरिकेति प्रवदन्ति तज्ज्ञाः" ।

गम्य त्रि० गम-यत्प्रत्यात् कर्म्मादौ यत् । १गमनार्ह २प्राप्ये च । अर्हार्थे यत् । गमनयोग्ये । "गम्यान्यपि तीर्थानि कीर्त्तनान्यभगमानि च" भा० व० ८५ । "अभिकामां स्त्रियं यश्च गम्यां रहसि याचितः" भा० आ० ८२ अ० । "गम्यं त्वभावे दातॄणां कन्या कुर्यात् स्वयं वरम्" याज्ञ० "समानश्च खेदविगमो गम्यायामगम्ययाश्च तत्र नियमः क्रियते इयं गम्या इयमगम्येति" महाभाष्यम् "खेदयतीति खेदो रोगः इन्द्रियनियमासामर्थ्यं वा" इति कैयटः तथा च अगम्यानिषेधस्य इतराभ्यनुज्ञाफलकतया स्वदारगमने दोषाभावः" विवरणम् ।

गम्यमान त्रि० गम-कर्म्मणि शानच् । १वर्त्तमानगतिकर्म्मणि । २बुध्यमाने च "गम्यमानाऽपि क्रिया विभक्तौ प्रयोजिका" व्या० न्यायः । "गम्यमानेऽर्थे" सि० कौ० भूरिप्रयोगः ।

गम्यादि न० "भविष्यति गम्यादयः" पा० उक्ते भविष्यदर्थे इनिप्रत्ययान्तशब्दसमूहे ते च "गमी आगमी भावी प्रस्थायी प्रतिरोधी प्रतियोधी प्रतिबोधी प्रतियायी प्रतिषेधी इत्येते" पा० ग० । "गम्यादीनामुपसंख्यानम्" वार्त्ति० तद्योगे द्वितीयातत्पुरुषः । आमगमी ।

गय पु० रामायणप्रसिद्धे १वानरभेदे । "कोटीशतदृतो वापि गयो गवय एव च । वानरेन्द्र हौमवीर्य्यौ पृथक्